

Foaia de parcurs a României privind Deceniul Digital 2030

Este nevoie de (mult) mai multe eforturi pentru îmbunătățirea coerenței planului, asigurarea transparenței și definirea responsabilităților.

Introducere

Uniunea Europeană a stabilit obiective ambițioase prin Programul de Politici privind Deceniul Digital, însă foaia de parcurs a României a rămas semnificativ în urma acestora. Planul național ar fi trebuit să impulsioneze transformarea digitală printr-o strategie coerentă și bine coordonată, susținută prin angajament politic și responsabilități clar definite, în concordanță cu obiectivele Deceniului Digital. Cu toate acestea, planul nu reușește să se ridice la înălțimea așteptărilor, asemănându-se mai degrabă unui exercițiu formal de conformitate decât unei foi de parcurs transformatoare și orientate spre viitor.

Planul se caracterizează prin ambiții limitate, cu obiective situate constant sub cele ale UE, indicatori lipsiți de coerență și măsuri care rareori abordează direct prioritățile digitale. Guvernanța și definirea responsabilităților sunt neclare, iar leadershipul difuz. În loc să prezinte o strategie națională coerentă, numeroase acțiuni nu fac altceva decât să compileze proiecte preexistente finanțate de UE, concepute inițial în alte scopuri. Țintele nu sunt numai mult mai slabe decât valorile de referință de la nivelul UE, ci și contradictorii sau chiar nerealiste în mai multe cazuri, lipsite de valori intermediare și ridicând îndoieli serioase cu privire la credibilitatea lor. Întârzierile constante în implementare subminează și mai mult progresul, proiectele fiind amânate în mod repetat, în timp ce raportarea este incompletă sau nu este disponibilă public.

Transparența și monitorizarea planului sunt aproape inexistente, deoarece Autoritatea pentru Digitalizarea României fie nu este în măsură să își îndeplinească rolul de coordonare, neavând capacitatea, instrumentele și resursele necesare, fie pur și simplu a eșuat să o facă. Absența unui mecanism decizional formal sau a unui cadru de monitorizare în cadrul planului îngreunează și mai mult această situație. Consultările publice și implicarea părților interesate au fost minime, atât în timpul elaborării planului, cât și pe parcursul implementării acestuia, erodând și mai mult transparența acestuia.

România riscă să nu întrunească obiectivele digitale de la nivelul UE și să se situeze în continuare în urma altor state membre. Revizuirea planului în 2026 oferă șansa de a merge mai departe de conformitatea formală actuală către o strategie autentică. Este însă nevoie de o puternică voință politică și o strânsă colaborare între guvern, mediul de afaceri, mediul academic și societatea civilă. Transparența, co-crearea și asumarea responsabilității pot transforma foaia de parcurs într-un vehicul al transformării digitale.

CUPRINS

INTRODUCERE	4
FOAIA DE PARCURS A ROMÂNIEI: AMBIȚII REDUSE ȘI DATE LIPSITE DE CONSECVENȚĂ	6
METODOLOGIA DE MONITORIZARE	9
PILONUL 1 COMPETENȚE DIGITALE	10
PILONUL 2 TRANSFORMAREA DIGITALĂ A ÎNTREPRINDERILOR	13
PILONUL 3 DIGITALIZAREA SERVICIILOR PUBLICE	15
PILONUL 4 INFRASTRUCTURĂ (INFRASTRUCTURI DIGITALE SECURIZATE ȘI DURABILE)	17
RECOMANDĂRI	18
ANEXĂ	20

Programul politic „Deceniul Digital” stabilește viziunea Uniunii Europene privind transformarea digitală până în 2030.

Programul urmărește să asigure competitivitatea și reziliența UE în fața schimbărilor tehnologice rapide prin intermediul unor obiective ambițioase și al unui cadru comun. Strategia se fundamentează pe patru piloni cheie:

Competențe: Cel puțin 80% din cetățenii UE ar trebui să dispună de competențe digitale de bază, cu peste 20 de milioane de specialiști în TIC angajați și o diminuare semnificativă a diferențelor de gen în profesiile din domeniul TIC.

Întreprinderi: 75% dintre întreprinderi ar trebui să adopte tehnologii avansate, cum ar fi: cloud, IA și big data. Numărul „unicornilor” din UE ar trebui să se dubleze. Peste 90% dintre IMM-uri ar trebui să atingă un nivel de bază de intensitate digitală.

Infrastructură: 100% conectivitate gigabit, utilizarea de semiconductori de ultimă generație pentru a dubla ponderea UE în producția mondială, 10.000 de noduri periferice securizate, neutre din punct de vedere climatic și primul computer cu accelerare cuantică până în 2030.

Servicii publice: acces online 100% la servicii publice esențiale, e-sănătate și identificare digitală.

Pentru a atinge aceste obiective, statele membre UE au elaborat foi de parcurs naționale privind Deceniul Digital, în care și-au stabilit propria contribuție la îndeplinirea obiectivelor UE și au detaliat măsurile și țintele de îndeplinit. Statele își pot revizui foile de parcurs naționale la fiecare doi ani, actualizând contribuțiile și aliniindu-se la obiectivele UE. Primul Raport Anual privind Stadiul Evoluției Deceniului Digital a fost publicat în septembrie 2023, asigurând valorile de referință pentru măsurarea progreselor la nivel național.

Comisia sprijină, de asemenea, punerea în aplicare a politicii privind Deceniul Digital prin intermediul mai multor instrumente:

- Un cadru de monitorizare structurat, bazat pe Indicele Economiei și Societății Digitale (DESI).
- Un raport anual de evaluare a progreselor în care se analizează performanțele Statelor Membre și se formulează recomandări.
- Un mecanism de sprijinire a proiectelor multinaționale.

Foia de Parcurs a României privind Deceniul Digital a fost adoptată în cele din urmă în octombrie 2024, elaborarea acesteia fiind coordonată de Autoritatea pentru Digitalizarea României (ADR). În conformitate cu Decizia (UE) 2022/2481 a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a programului de politică privind Deceniul Digital, ADR a prezentat proiectul de plan

Comisiei Europene la 9 octombrie 2023. În noiembrie 2023, Comisia a emis o serie de observații, iar o versiune revizuită a fost retransmisă la 15 decembrie 2023. Consultarea publică și implicarea părților interesate au fost rare, deoarece procesul nu a reușit să încorporeze practic niciun feedback extern, bazându-se exclusiv pe contribuțiile autorităților publice angrenate în acest efort.

Planul național avea ca scop abordarea principalelor provocări cu care se confruntă România în promovarea transformării digitale la nivel național și propunerea unei foi de parcurs autentice pentru a sprijini atât inițiativele publice, cât și cele private. Se aștepta ca acesta să fie o strategie transformatoare: cu puternică susținere politică, coordonată în mod eficient și creând legături clare între obiective, măsuri și indicatori. Acest proces ar fi avut nevoie, de asemenea, de consultări publice ample și implicarea tuturor părților interesate relevante. O astfel de abordare era esențială pentru a asigura atât convergența cu obiectivele Deceniului Digital la nivelul UE, cât și capacitatea de reacție la provocările naționale specifice României, având în vedere nivelul de referință inițial mai scăzut al acesteia în aproape toate domeniile de analiză. Din păcate, planul nu reușește să răspundă acestor așteptări. În loc să fie o strategie vizionară și aplicabilă, capabilă să impulsioneze transformarea digitală a României, acesta pare a fi, mai degrabă, un exercițiu formal de conformitate, cu capacitate și impact limitate.

Monitorizarea noastră, prima de acest fel în România, indică faptul că foaia de parcurs prezintă numeroase deficiențe în ceea ce privește ambiția, coerența, mecanismele de guvernare, monitorizare și de definire a responsabilităților, dar și credibilitatea acesteia, atunci când este evaluată în raport cu obiectivele Deceniului Digital al UE. Nu există o coordonare suficientă a agendei digitale a României deoarece ADR pare să nu dispună de capacitatea sau competențele necesare pentru a-și îndeplini rolul de coordonator al foii de parcurs și procesului de transformare digitală în ansamblul său, lipsindu-i mecanismele, puterea, resursele și sprijinul politic necesare. Deși foaia de parcurs enumeră instituțiile responsabile pentru obiectivele-cheie ale Deceniului Digital, nu sunt definite în mod clar nici mecanismul de guvernare, structurile de coordonare și cooperare sau indicatorii de performanță. Drept urmare, guvernarea rămâne mai degrabă procedurală decât strategică.

1.Reîmpachetarea unor proiecte preexistente în locul creării unei strategii coerente. În foaia de parcurs sunt compilate, într-o mare proporție, măsuri finanțate prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) sau prin Cadrul Financiar Multianual (CFM) 2021-2027, inclusiv unele dintre proiecte datând din perioada 2014-2020. Deși pot fi considerate proiecte relevante, acestea au fost inițial concepute cu obiective mult mai generale, precum ocuparea forței de muncă, protecția socială, sănătatea

sau investițiile în infrastructură, în care digitalizarea este, în cel mai bun caz, doar un element secundar, și nu obiectivul principal. Foaia de parcurs eșuează în a defini priorități, ordinea de aplicare a măsurilor sau indicatori măsurabili, concentrându-se aproape exclusiv pe compilarea proiectelor.

2. Ambiții reduse și inconsecvențe la nivelul cifrelor. Obiectivele României sunt cu mult sub valorile de referință ale UE pentru aproape toate obiectivele și sunt pline de inconsecvențe. Deși România pornește de la un nivel de referință sub medie în majoritatea domeniilor, obiectivele pe care le-a stabilit rămân mult mai scăzute comparativ cu obiectivele UE și se bazează adesea pe date contradictorii. De exemplu, obiectivul de 50% privind competențele digitale de bază pentru populația generală, comparativ cu valoarea de referință de 80% la nivelul UE, se bazează pe date și proiecții dezagregate (foarte) discutabile. În unele domenii (semiconductori, e-sănătate, e-ID, noduri periferice), nu există deloc indicatori sau obiective asumate.

3. Alinierea parțială a măsurilor și a indicatorilor. În cazul a numeroase măsuri există doar o legătură indirectă cu prioritățile Deceniului Digital, deoarece acestea își au originea în proiecte finanțate de UE cu obiective mult mai largi. Foaia de parcurs explică rareori modul în care aceste măsuri vor sprijini obiectivele pentru 2030 și, în multe cazuri, se recunoaște în mod explicit că digitalizarea este doar un obiectiv secundar. În majoritatea cazurilor, indicatorii legați de obiectivele Deceniului Digital al UE sunt slabi sau insuficient definiți, lipsindu-le și jaloanele intermediare, ceea ce împiedică urmărirea progresului.

4. Guvernanța rămâne slabă și fragmentată, leadershipul difuz și fără o platformă de coordonare transversală. Deși foaia de parcurs este coordonată teoretic de ADR și, în cuprinsul acesteia, sunt identificate mai multe instituții responsabile pentru fiecare obiectiv în parte, aceasta nu reușește să stabilească mecanisme clare de luare a deciziilor, structuri de coordonare sau un cadru de monitorizare. Drept urmare, coordonarea este lipsită de coerență, responsabilitate și conducere eficientă.

5. Foaia de parcurs indică un grad limitat de asumare politică, întrucât gradul de angajament asumat de cele mai înalte niveluri guvernamentale rămâne ambiguu. Având în vedere vizibilitatea publică minimă a planului și absența unor dezbateri naționale substanțiale, acesta are un caracter în mare parte formal și procedural. Acest fapt afectează încrederea publicului și periclitează capacitatea sa de a semna un angajament politic decisiv, necesar pentru a impulsiona transformarea digitală a României.

6. Întârzieri în implementare. Majoritatea măsurilor sunt deja întârziate sau nici măcar nu au fost demarate. Termenele au fost amânate în repetate rânduri, ceea ce ridică grave semne de întrebare cu privire la capacitatea României de a atinge până și obiectivele naționale mai puțin ambițioase, cu atât mai puțin valorile de referință la nivelul UE.

7. Cadru de evaluare al foii de parcurs este subminat de indicatori care sunt esențialmente slab definiți și de multe ori incompleți. Această lacună este vizibilă în mod evident în două domenii critice: competențele digitale sunt măsurate doar cantitativ, bazându-se pe metrici foarte generali (de exemplu, număr de profesori formați, școli echipate, numărul de contracte semnate etc.), mai degrabă decât prin măsurarea calitativă a nivelurilor reale de competențe, disponibilitatea forței de muncă sau relația dintre acestea și competitivitatea economică. În

mod similar, succesul serviciilor publice este evaluat doar pe baza disponibilității acestora (listarea platformelor), în timp ce indicatori esențiali privind ușurința în utilizare, cum ar fi ratele de adoptare, datele de utilizare sau satisfacția cetățenilor, sunt complet neglijați.

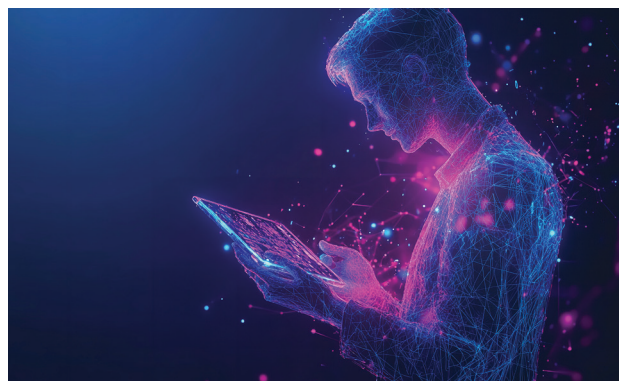
8. Întregul proces suferă ca urmare a unei lipse acute a consultărilor publice, a unor date cuprinzătoare și a unui cadru de monitorizare practic inexistent. Raportarea progreselor este fragmentată, opacă și incompletă, fără un sistem centralizat și transparent care să urmărească maniera în care măsurile și proiectele individuale contribuie la atingerea obiectivelor UE. Această deficiență critică face extrem de dificilă evaluarea impactului, identificarea lacunelor sau evaluarea progresului global.

9. Foaia de parcurs nu include dispoziții privind monitorizarea civică, feedbackul privind datele deschise sau participarea părților interesate. Mecanismele pentru implicarea părților interesate relevante în timpul implementării sale sau pentru încorporarea contribuțiilor acestora lipsesc cu desăvârșire. Această lipsă de participare și transparență subminează încrederea publicului și destabilizează sentimentul comun de apartenență la progresul digital al României.

10. În concluzie, coordonarea eficientă a planului este îngreunată de probleme persistente legate de responsabilitate, leadership și guvernanță. Rolul de coordonare al ADR este subminat de un mandat neclar și de responsabilități slab definite sau neasumate. Această problemă este agravată și mai mult de lipsa sprijinului politic cu privire la obiectivele Deceniului Digital și de absența unui cadru clar și integrat de luare a deciziilor și de monitorizare care să creeze legături formale între toate instituțiile responsabile. Deși ADR este atât autorul planului, cât și coordonatorul oficial al acestuia, aceasta nu a urmărit în mod eficient implementarea acestuia și pare să nu dispună de instrumentele și capacitatea instituțională necesare pentru a face acest lucru. Lipsa datelor publice centralizate privind punerea în aplicare, combinată cu transparența slabă și implicarea minimă a părților interesate, subminează și mai mult responsabilitatea și erodează încrederea publicului în credibilitatea planului.

Aceste puncte slabe nu sunt lacune tehnice izolate, ci probleme sistemice de proiectare. Fără ambiții măsurabile, guvernanță clară și mecanisme participative, România riscă să mențină o politică digitală bazată pe conformitate formală, în loc să susțină una transformatoare.

Având în vedere aceste deficiențe, propunem revizuirea formală și actualizarea foii de parcurs existente în 2026.

Procesul de revizuire ar trebui să asigure un angajament politic puternic, să îmbunătățească coerența foii de parcurs și să stabilească obiective mai ambițioase și măsurabile, aliniate la obiectivele digitale ale UE. Revizuirea trebuie să asigure, de asemenea, consultări publice semnificative și transparente, iar reacțiile și feedbackul părților interesate să fie clar reflectate în foaia de parcurs actualizată. Rolurile și responsabilitățile instituționale ar trebui definite în mod explicit, însoțite de crearea unei platforme formale de luare a deciziilor și de monitorizare pentru a ghida punerea în aplicare. ADR ar trebui să își asume un mandat clar, cu responsabilități bine definite, și să îi fie asigurate capacitățile necesare pentru coordonarea eficientă a foii de parcurs. Accesul liber la datele privind elaborarea, punerea în aplicare, rapoartele periodice de progres și rezultatele foii de parcurs trebuie garantat pentru a spori transparența și a consolida responsabilitatea publică.

Transformarea digitală a României necesită un efort societal care trece dincolo de nivelul instituțiilor guvernamentale.

O transformare de succes necesită o strânsă colaborare între sectorul public, inovatorii privați, mediul academic, societatea civilă și toate părțile interesate relevante în jurul scopului comun de a asigura că toți cetățenii, întreprinderile și comunitățile beneficiază de progresul digital. Este esențial să se adopte acest cadru mai larg, care pune accentul pe cooperare și transparență. Monitorizarea civică trebuie percepută ca un aliat și o platformă pentru co-creare, nu ca un element de opoziție, contribuind astfel la transformarea unei simple foi de parcurs birocratice într-o autentică strategie digitală.

Foaia de parcurs a României: Ambiții modeste și date lipsite de consecvență

Deceniul Digital 2030 al UE stabilește obiective ambițioase în ceea ce privește competențele, întreprinderile, serviciile publice și infrastructura, însă foaia de parcurs națională a României continuă să prezinte ambiții modeste, iar progresele actuale rămân slabe. În timp ce UE își propune să se poziționeze ca lider digital global, România riscă să rămână și mai mult în urmă dacă nu accelerează reformele și punerea în aplicare. Aceasta este, de asemenea, una dintre provocările cheie subliniate în [România 2025 Raportul de țară privind Deceniul Digital](#), în care se afirmă nu numai că nivelul ambițiilor este scăzut, ci și că alinierea la obiectivele digitale ale UE este în mod constant slabă. („România prezintă ambiții timide în ceea ce privește contribuția sa la Deceniul Digital, stabilind 11 obiective naționale, dintre care 36% sunt aliniate la obiectivele UE pentru 2030. Țara își urmează pe deplin traiectoria (pe baza traiectoriilor pentru 2024 definite pentru 1 indice cheie de performanță din 8 analizate). România a abordat 40% din cele 15 recomandări emise de Comisie în 2024, efectuând unele modificări prin intermediul unor noi măsuri”). În plus, proiecțiile care detaliază modul în care România intenționează să își îndeplinească chiar și obiectivele mai puțin ambițioase sunt extrem de neconsecvente iar, în mai multe cazuri, sunt complet lipsite de fundament probatoriu clar.

Competențe digitale: Obiectivul UE este ca 80% dintre cetățeni să dispună de competențe digitale de bază și să existe 20 de milioane de specialiști în TIC. România vizează ca doar 50% din populație să dețină competențe de bază (în prezent 27,7%, în 2024, media UE fiind de 55,6%) și 400.000 de specialiști în TIC până în 2030 (2,8% din forța de muncă în 2025, față de media UE de 5,0%). Proiecțiile sunt inconsecvente, deoarece măsurile prevăzute nu demonstrează modul în care vor aborda provocările prezentate în plan, în special în ceea ce privește dimensiunea de gen și identificarea

grupurilor țintă care necesită un sprijin sporit pentru a asigura asimilarea competențelor digitale de bază. Progresele actuale și scenariile de bază utilizate în plan arată că până și îndeplinirea acestor obiective mai modeste este discutabilă.

Transformarea digitală a întreprinderilor: Obiectivele UE sunt ca 75% dintre întreprinderi să utilizeze cloud/IA/big data și 90% dintre IMM-uri să aibă o intensitate digitală de bază. Obiectivele României sunt semnificativ mai scăzute, cu 40% cloud, 10% IA, 15% big data și 75% din IMM-uri cu intensitate de bază. Valorile de referință pornesc de la cifre mult mai scăzute în România: 11% cloud (UE 34%), 1% IA (UE 8%), 5% big data (UE 14%) și 53% intensitate IMM-uri (UE 69%). Nici măcar pentru aceste obiective mai puțin ambițioase, nu există în foaia de parcurs practic nicio măsură specifică care să sprijine utilizarea cloud-ului, a IA sau a big data. În schimb, cea mai mare parte a finanțării este alocată sprijinirii întreprinderilor și transformării lor digitale în general, fără indicatori clari care să se alinieze la obiectivele specifice ale UE.

Servicii publice digitale: UE vizează 100% din serviciile publice online, cărți electronice de identitate universale (CEI) și acces complet la dosarele medicale electronice. Alinierea României la obiectivele UE se limitează la serviciile publice, însă nu există obiective naționale pentru e-sănătate și CEI. Acest lucru se întâmplă în pofida faptului că pentru acestea din urmă au fost stabilite obiective specifice de realizare: o măsură vizează emiterea a 4,5 milioane de CEI, până în 2025, și a 8,5 milioane, până la jumătatea anului 2026. În ceea ce privește e-sănătatea, raportul DESI 2025 indică progrese rapide privind accesul la dosarele medicale electronice, arătând o creștere bruscă de la 58,6%, în 2024, la 75,1%. Cu toate acestea, validitatea acestor progrese raportate este discutabilă.

Infrastructura digitală: Obiectivele UE includ gigabit universal, 5G complet, dublarea cotei UE în producția mondială de semiconductori, 10.000 de noduri periferice și un computer cuantic. România este în urmă, previzionând o acoperire 5G de numai 62%, nu are capacitate de producție de semiconductori și se așteaptă la doar 113 noduri periferice, până în 2030. Banda largă fixă este puternică (VHCN 96% față de 82,5% în UE), dar 5G rămâne în urmă (46% față de 94% în UE). Măsurile prevăzute abordează doar prioritatea conectivității, ceea ce reprezintă o nealiniere semnificativă la obiectivele generale ale UE.

Dincolo de ambiția redusă a României și de nealinierea indicatorilor săi la obiectivele Deceniului Digital 2030 al UE, o provocare centrală a foii de parcurs naționale este că aceasta nu funcționează ca o strategie autentică. În schimb, ea reambalează în mare parte proiecte preexistente finanțate de UE din alte surse, în principal PNRR și CFM 2021-2027. Majoritatea acestor inițiative au fost concepute având în vedere obiective diferite, în care digitalizarea este doar un considerent secundar, și prezintă o aliniere scăzută sau inexistentă la prioritățile digitale mai specifice ale UE. În plus, planul nu demonstrează modul în care impactul acestor măsuri va contribui la Deceniul Digital: indicatorii măsurabili fie lipsesc, fie sunt slab definiți, fie nu sunt legați de obiectivele strategice ale UE.

Alinierea slabă între proiectele individuale ale UE și obiectivele digitale generale limitează puternic capacitatea de a evalua contribuția planului la obiectivele Deceniului Digital al UE. Această problemă este agravată de dependența excesivă a foii de parcurs de PNRR, majoritatea proiectelor fiind programate să

se finalizeze până la sfârșitul anului 2026. O revizuire și o evaluare cuprinzătoare, imediat necesare, având în vedere chiar și încheierea iminentă a acestor proiecte, fără a mai menționa deficiențele sistemice ale foii de parcurs, ar trebui să examineze în mod critic contribuția lor reală la obiectivele digitale. Cu toate acestea, o astfel de evaluare este îngreunată de absența unor legături clare între rezultatele proiectelor și obiectivele strategice, precum și de deficiențele persistente în materie de guvernanță și coordonare, care continuă să erodeze responsabilitatea și să împiedice orice revizuire substanțială sau corectare a cursului. Deși unele dintre proiecte pot fi considerate formal reușite, impactul lor real asupra îmbunătățirii competențelor și capacităților digitale ale României poate părea, în cel mai bun caz, marginal.

Eficacitatea foii de parcurs este subminată nu numai de modul în care au fost gândite structura și obiectivele sale, ci și de absența sistemică a unei monitorizări adecvate și a unei raportări transparente. Rapoartele de progres nu sunt publicate în mod proactiv și nu există un sistem centralizat de date pentru a urmări punerea în aplicare. Un aspect critic este faptul că ADR nu reușește să urmărească în mod consecvent progresele înregistrate și să furnizeze date actualizate, ceea ce dovedește o încălcare evidentă a standardelor minime de transparență. Această deficiență este observabilă și în lipsa implicării părților interesate, în consultările publice limitate și în furnizarea foarte sporadică de rapoarte de progres calitative accesibile societății civile și publicului larg. În consecință, șansele ca societatea civilă, experții independenți și publicul larg să se implice în monitorizarea sau înțelegerea progreselor înregistrate de plan sunt mici sau complet inexistente.

Obiectiv digital	Subcategorie / Țintă	Ținta UE (2030)	Nivelul de referință al României (2023)	Ținta României (2030)	Raportul de progres DESI România (2024)	Instituții responsabile
 Competențe digitale: populație cu competențe digitale și profesioniști în domeniul TIC	Cel puțin 80% din persoanele cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 de ani dispun de competențe digitale de bază	80%	27.7%	50%	-	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Protecției Sociale
	Specialiști în TIC – 20 de milioane în UE (~10% din forța de muncă), cu mai multe femei și absolvenți	~10%	2.6%	4% ¹	2.8%	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale
 Transformarea digitală a întreprinderilor	Cloud	75%	15.5%	40%	-	Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
	Big Data	75%	21.9%	15%	-	Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
	IA	75%	1.5%	10%	3.1%	Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
	Unicorni	500+ (UE)	-	4	-	Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului
	IMM-uri cu intensitate digitală de bază	90%	-	75%	69.1%	Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
 Digitalizarea serviciilor publice	Servicii cheie pentru cetățeni	100%	52,2%	100%	62.7%	Instituții din sectorul public responsabile pentru servicii esențiale
	Servicii cheie pentru întreprinderi	100%	50,0%	100%	55.1%	Instituții din sectorul public responsabile pentru servicii esențiale
	Identitate electronică (eID)	100% Accesul cetățenilor UE		100% ²		Autoritatea pentru Digitalizarea României; Ministerul Afacerilor Interne
	Servicii de e-sănătate	100%	-	-	-	Ministerul Sănătății; Casa Națională de Asigurări de Sănătate
 Infrastructuri digitale securizate și durabile	Conectivitate Gigabit	100%	95,0%	99%	95,9%	Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului; Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
	Fibre până la locuințe (FTTP)	-	95,0%	99%	95.7%	Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului; Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
	Semiconductori	dublarea cotei UE în producția globală	-	-	-	Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului
	Calcul cuantic	primul computer cu accelerare cuantică ă	-	-	-	Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului; Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
	Noduri periferice	10.000	5	113 ³	11	Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului; Autoritatea Națională de Administrare și Reglementare în Comunicații

Sursa: Tabelul conține date extrase din Raportul Digital DESI pentru România 2025, Foaia de parcurs pentru Deceniul Digital în România și Memorandumul de aprobare a planului.

¹ Cifrele citate pentru acest indicator sunt extrem de inconsistente: memorandumul național care aprobă foaia de parcurs menționează 6 %, planul în sine nu conține cifre, iar raportul digital DESI 2025 indică 4 %.

² Indicatorul de 100 % este menționat numai în memorandumul național de aprobare a planului. În schimb, foaia de parcurs nu include cifre oficiale, doar una dintre măsuri include numărul total de identități electronice furnizate, iar raportul digital DESI nu furnizează date pentru acest indicator.

³ Indicatorul este documentat numai în cadrul foii de parcurs naționale ca o componentă a unei măsuri specifice, însă nu a fost adoptat oficial niciun obiectiv oficial. În plus, această cifră nu figurează nici în memorandum, nici în raportul digital DESI.

Metodologia de monitorizare

Acest exercițiu de monitorizare aplică o metodologie civică structurată în jurul a patru componente principale: (1) Evaluarea alinierii și a solidității foii de parcurs naționale la obiectivele Deceniului Digital 2030 al UE, (2) Evaluarea punerii în aplicare a măsurilor identificate, (3) Evaluarea deschiderii, incluziunii și transparenței atât în ceea ce privește elaborarea foii de parcurs, precum și actualizările ulterioare și (4) Concluzii și recomandări. Acest exercițiu de monitorizare este o analiză a unei politici publice, nu un raport tehnic. Obiectivul principal al cercetării constă în evaluarea relevanței și coerenței foii de parcurs a României în raport cu obiectivele Deceniului Digital al UE, examinând în mod specific modul în care fiecare prioritate și măsură se aliniază la obiectivele digitale europene generale. Datele de evaluare cuprinzătoare care susțin această analiză sunt cuprinse în Anexa la prezentul raport, în care se oferă și o defalcare detaliată și o evaluare a tuturor măsurilor.

Analiza actuală se bazează pe mai multe surse de informații și metode de verificare. Acestea constau în documente oficiale, interviuri cu părțile interesate, cereri pe baza Legii 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public adresate tuturor instituțiilor responsabile și datele disponibile public. În plus, au fost analizate și surse secundare de date, cum ar fi rapoarte independente, studii și rapoarte de monitorizare ale UE. Monitorizarea a avut loc în perioada iunie-octombrie 2025. O bază de date incluzând toate măsurile planificate, alinierea acestora la obiectivele și prioritățile digitale ale UE, stadiul de implementare, punctele forte și situația actuală este prezentată în anexă și va fi pusă la dispoziția publicului într-un format deschis.

Procesul de monitorizare a foii de parcurs s-a confruntat cu limitări semnificative. O mare parte din măsurile prezentate în foaia de parcurs națională nu dispun de indicatori clari sau nu descriu în mod adecvat

contribuția lor la obiectivele generale ale Deceniului Digital. Mai mult decât atât, nici ADR, nici altă instituție națională relevantă nu au publicat niciun raport de progres centralizat sau cuprinzător. În consecință, datele centralizate prezentate în anexa la prezentul raport sunt rezultatul eforturilor independente depuse de autori. Deși recunoaștem provocările inerente cu care se confruntă ADR în coordonarea și compilarea datelor pentru foaia de parcurs, abordarea sa în materie de transparență a fost deosebit de restrictivă. ADR s-a arătat reticentă în a furniza în mod proactiv rapoarte de progres sau orice fel de date de interes public pe care le-ar deține. De fapt, instituția a respins cererile formulate în temeiul Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, afirmând că materialele solicitate, chiar și în cazuri simple, cum ar fi înregistrările consultărilor publice din faza de elaborare a foii de parcurs, nu constituiau informații publice. În cele din urmă, a fost organizată o întâlnire cu ADR și apreciem disponibilitatea lor de a discuta despre provocările interne cu care se confruntă în elaborarea și monitorizarea foii de parcurs.

Am obținut datele privind progresul și implementarea proiectului de la majoritatea instituțiilor responsabile și le mulțumim pentru sprijinul susținut. Cu toate acestea, calitatea acestor date a prezentat provocări semnificative. Răspunsurile erau deseori incomplete, necorespunzător structurate sau limitate la confirmări formale ale proiectelor, neglijându-se adesea rapoartele de progres necesare, orice metrici sau indicatori măsurabili ai implementării. În plus, anumite instituții au redirecționat solicitările către ADR, care nu a furnizat ulterior niciun răspuns. Aceste limitări sistematice au restricționat parțial capacitatea de a evalua progresul cu acuratețe și transparență, subliniind deficiențele în ceea ce privește responsabilitatea instituțională și accesul la informații publice.

Ținte și obiective	Obiective naționale vs. țintele UE 2030	Implementarea măsurilor	Alinierea măsurilor naționale la țintele și obiectivele UE 2030	Deschidere, transparență și proceduri incluzive în definirea măsurilor și proiectelor naționale
 Competențe digitale	Ambiții mai scăzute	Stadiu incipient-intermediar	Aliniere medie	Nivel scăzut
 Transformarea digitală a întreprinderilor	Ambiții mai scăzute	Stadiu incipient-intermediar	Aliniere scăzută-medie	Nivel scăzut
 Servicii publice digitale	Lipsă parțială de măsuri și obiective, ambiții mai scăzute	Stadiu incipient-intermediar	Aliniere scăzută-medie	Nivel scăzut
 Infrastructură digitală	Lipsă parțială de măsuri și obiective, ambiții mai scăzute	Stadiu intermediar-avansat	Aliniere scăzută	Nivel scăzut

Pilonul 1 – Competențe digitale

1. Context și priorități

Strategia UE pentru Deceniul Digital 2030 stabilește două obiective cheie în cadrul priorității Competențe Digitale: cel puțin 80% din populație (cu vârste cuprinse între 16 și 74 de ani) să dețină competențe digitale de bază și 20 de milioane de specialiști în TIC în întreaga Uniune. Conform [Raportului privind Deceniul Digital 2025](#), România se situează departe de aceste repere. Doar 27,7% din populația României deține competențe digitale de bază, cu mult sub media UE de 55,6% și ușor sub rezultatul României din 2023, de 27,8%. Proportia specialiștilor în TIC în rândul populației active rămâne scăzută, la 2,8%, comparativ cu media UE de 5,0%. Aceste tendințe arată că România trebuie să accelereze urgent dezvoltarea competențelor digitale pentru a se alinia la obiectivele Deceniului Digital al UE.

România și-a stabilit obiective naționale relativ modeste în acest domeniu. În ceea ce privește competențele digitale de bază, urmărește ca **50% din populație să le dobândească până în 2030**. Cu toate acestea, chiar și atingerea acestui obiectiv redus necesită progrese semnificativ sporite. Foaia de parcurs națională menționează că rata actuală de creștere a României în ceea ce privește dobândirea de competențe digitale este de aproximativ 1% pe an, dar atingerea țintei de 50% ar necesita o creștere anuală de 3,1%. În plus, defalcarea competențelor digitale preconizate ale populației ridică semne de întrebare și indică modele destul de inconsecvente de creștere potențială. În timp ce raportul prevede o acoperire de 100% în rândul angajaților din sectorul public, al șomerilor și al tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează studii sau formare profesională (NEET) până în 2030, se estimează că doar 40% pentru angajații din sectorul privat și 15% pentru cei care lucrează în agricultură vor avea competențe digitale de bază. Aceste cifre par destul de discordante și sunt insuficient explicate, bazându-se în mare măsură pe ipoteze demografice și inițiative planificate de formare a sectorului public, mai degrabă decât pe o strategie cuprinzătoare. Dimensiunea de gen lipsește cu desăvârșire din rândul măsurilor, în ciuda unei diferențe clare între sexe în ceea ce privește competențele digitale de bază (29% pentru bărbați, față de 26% pentru femei). De asemenea, măsurile care vizează în mod specific zonele rurale și defavorizate și populațiile cu un nivel scăzut de educație și competențe digitale limitate sunt în mod evident în întârziere în ceea ce privește punerea în aplicare.

În ceea ce privește specialiștii în TIC, România își propune să crească numărul acestora de la 214.644 în 2023 (2,8% din populația ocupată) la 400.000, până în 2030. Acest lucru ar reprezenta 2% din totalul forței de muncă din domeniul TIC din UE, până în 2030. Cu toate acestea, proiecția de referință inclusă în foaia de parcurs națională sugerează că România va ajunge la doar 256.371 de specialiști în TIC, până în 2030, mult sub obiectivul propus. Se presupune că o combinație de investiții și schimbări pe piața muncii, precum și o

cerere crescândă de specialiști în TIC vor ajuta România să atingă acest obiectiv. Cu toate acestea, dezechilibrul de gen ar putea rămâne ridicat, doar aproximativ un sfert dintre specialiștii în TIC fiind femei.

Pentru a-și atinge cele două obiective cheie, România a propus 16 măsuri, însă acestea nu sunt inițiative noi. În schimb, ele sunt în mare parte preluate din programele existente finanțate de UE, în special prin PNRR, completate de măsuri din cadrul CFM 2021-2027, în domenii precum sănătatea, educația, ocuparea forței de muncă, IMM-urile și serviciile publice. Măsurile conțin alte obiective primare, relegând astfel obiectivele digitale, în cel mai bun caz, la un statut secundar. Deși coordonarea eforturilor între mai multe fluxuri de finanțare poate fi relevantă pentru a asigura coerența, raportul nu explică modul în care aceste măsuri disparate vor funcționa împreună pentru a atinge obiectivele generale din foaia de parcurs. Eficacitatea acestora va depinde în mare măsură de coordonarea, de transparența și de incluziunea corespunzătoare, care, deocamdată, par să treneze.

2. Evaluarea alinierii și a eficacității

Foaia de parcurs demonstrează doar o aliniere medie la prioritățile UE. Deși pune un accent considerabil pe investițiile în hardware și programele de formare în sectoare precum educația și administrația publică, unde obiectivul este ca 100% din lucrători să dețină competențe digitale de bază, până în 2030, aceasta nu prezintă o viziune cuprinzătoare privind creșterea nivelului de competențe digitale în rândul populației generale. **Acest lucru reprezintă o provocare majoră, având în vedere inconsecvențele din cadrul planului însuși: se estimează că grupurile identificate ca fiind cele mai expuse riscului de excluziune digitală, cum ar fi angajații din sectorul privat, lucrătorii agricoli și persoanele care desfășoară activități independente, vor avea cele mai scăzute niveluri de competențe digitale, până în 2030, însă foarte puține măsuri le vizează în mod direct.** Se observă, de asemenea, carențe clare privind coordonarea măsurilor legate de educație și muncă, în ciuda faptului că această sinergie trebuie să susțină atingerea unor obiective digitale cheie (și anume, atingerea unui nivel de 50% de competențe digitale și creșterea numărului de specialiști în TIC). Aceste măsuri se caracterizează prin singularitate, fiind tratate ca eforturi complet separate. Cele două instituții responsabile pentru acest pilon, Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Protecției Sociale, își execută fiecare componentele respective, în mare parte pe baza programelor finanțate de UE, fără a exista practic niciun fel de legătură sau efort comun care să reunească activitatea celor două ministere sau să explice eventualele sinergii.

Multe dintre măsurile prezentate, de la inițiative de dezvoltare a competențelor digitale soft (programe de formare și învățare pe tot parcursul vieții) până la investiții în hardware în sectorul privat, educație și

servicii publice, ar putea, în principiu, să contribuie în mod semnificativ atât la dobândirea competențelor digitale de bază, cât și la obiectivele privind specialiștii în TIC, dacă ar fi puse în aplicare pe deplin. Cu toate acestea, coerența lor și detalierea legăturii acestora cu obiectivele generale rămân neconvingătoare. De exemplu, nu este clar cum investițiile în infrastructura specifică sectorului, cum ar fi e-sănătatea și telemedicina (Măsura 4: Crearea sistemului de e-sănătate și telemedicină), contribuie la creșterea numărului de specialiști în TIC sau la extinderea competențelor digitale de bază ale populației, de vreme ce măsura pare să sprijine mai bine prioritatea digitalizării serviciilor publice.

În mod similar, Măsura 7: *Sprijin pentru tinerii de pe piața forței de muncă (din Programul pentru educație și ocupare, POE 2021-2027)* este concepută în primul rând pentru a îmbunătăți capacitatea de inserție profesională, dar nu explică în mod clar rolul pe care îl joacă în atingerea obiectivelor privind competențele digitale din foaia de parcurs, în pofida ipotezei planului că tinerii NEET și șomerii vor dobândi în proporție de 100% competențele digitale de bază până în 2030. Foaia de parcurs recunoaște această lacună pentru toate măsurile care fac parte din program: „În Programul Operațional al UE „Educație și ocupare” 2021-2027, există priorități de investiții care vor contribui la atingerea obiectivului digital, dar acestea nu sunt încă defalcate în acțiuni specifice”. Alte măsuri prezintă o lipsă similară de claritate. Măsura 6: *Digitalizarea sectorului neguvernamental* este parțial relevantă pentru îmbunătățirea accesului grupurilor țintă sprijinite de ONG-uri, dar nu demonstrează care este impactul său global asupra dezvoltării competențelor digitale sau a forței de muncă în domeniul TIC. În mod similar, Măsura 5: *Digitalizarea în domeniul muncii și al protecției sociale* identifică investițiile publice necesare, dar nu specifică modul în care acestea vor contribui la atingerea obiectivelor în materie de competențe digitale.

În același timp, unele dintre inițiative oferă un potențial de incluziune mai puternic. De exemplu, Măsura 3: *Schema de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale* ar putea contribui în mod semnificativ la extinderea accesului la competențe digitale de bază, dacă ar fi implementată în mod eficient. În mod similar, Măsura 14: *Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ* sau Măsura 15: *Programul de formare la locul de muncă pentru personalul didactic* pot contribui în mod semnificativ la obiectivele mai largi de digitalizare ale României. Din păcate, indicatorii și rapoartele de progres încă trenează.

În ansamblu, ambițiile României rămân modeste, chiar și având în vedere punctul de plecare scăzut. Chiar și în cazul unei implementări complete, este puțin probabil ca actualul set de măsuri să fie suficient pentru a reduce decalajul digital sau pentru a atinge obiectivul de 50% competențe digitale de bază, până în 2030. În plus, aceste măsuri nu prezintă în ce manieră vin în sprijinul obiectivelor digitale mai largi ale UE în cadrul priorității „Competențe digitale”.

3. Evaluarea punerii în aplicare

În ansamblu, România se situează între etapele inițiale și intermediare ale implementării măsurilor prevăzute.

Deși unele infrastructuri și platforme sunt operaționale și anumite măsuri sunt în curs de desfășurare, scalarea și monitorizarea impactului trenează. În plus, explicațiile referitoare la modul în care aceste măsuri vor sprijini obiectivele digitale ale UE rămân deosebit de modeste.

Punerea în aplicare a foii de parcurs naționale a României privind obiectivul competențelor digitale prezintă însă progrese inegale, unele măsuri înregistrând avansuri, în timp ce altele trenează sau nu dispun de date coerente pentru a înțelege cum sprijină prioritățile digitale generale ale UE. De exemplu, se înregistrează progrese în ceea ce privește Măsura 1: *Schema de formare în materie de competențe digitale avansate pentru funcționarii publici*, care a certificat 25.039 de participanți în perioada iunie 2024 - iulie 2025. În mod similar, Măsura 13: *Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului* are 60 de proiecte în curs de execuție, cu un progres tehnic mediu de 73%, peste 60% din contractele de achiziții publice semnate și o execuție financiară care depășește 50%, ceea ce indică o aliniere parțială la obiectivele foii de parcurs. În școli, Măsura 14: *Asigurarea echipamentelor și resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ* a ajuns la peste 4.000 de instituții, cu niveluri de finalizare variate, în timp ce Măsura 15: *Program de formare la locul de muncă pentru personalul didactic* a certificat 58.596 de participanți, reprezentând 58% din cohorta țintă. Aceste măsuri au potențialul de a genera progrese în consolidarea capacității digitale în domeniul educației și al administrației publice.

Măsura 3: *Transformarea bibliotecilor în centre digitale* a publicat cereri de oferte, dar nu oferă informații actualizate complete, iar pentru măsurile 4-6 (e-sănătate, muncă/protecție socială, digitalizarea sectorului neguvernamental) nu se regăsesc date disponibile public, ceea ce îngreunează evaluarea impactului. Pentru Măsura 7: *Sprijin pentru tinerii de pe piața forței de muncă* s-au raportat doar 15.421 de participanți la formarea digitală până în septembrie 2025, în timp ce Măsura 8: *Îmbunătățirea calității educației și formării profesionale*, Măsura 9: *Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional tehnic* (EFP - educație și formare profesională) și Măsura 10: *Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții* pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității abordează doar marginal competențele digitale, limitând contribuția la obiectivele generale. De asemenea, persistă provocări structurale și operaționale. Măsura 16: *Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și crearea de conținut digital* a fost încetată după un memorandum cu Comisia Europeană, în timp ce Măsura 11: *Cuantificarea necesarului de specialiști IT la nivelul administrației publice* rămâne foarte vag definită, fără indicatori clari sau buget. Măsura 12: *Formarea personalului medical în domeniul e-sănătății și al alfabetizării digitale* are un impact teoretic asupra competențelor digitale, dar are o acoperire limitată a populației.

În ansamblu, foaia de parcurs ridică îngrijorări substanțiale cu privire la prioritatea competențelor digitale de bază. Obiectivele României sunt sub valorile de referință ale Deceniului Digital al UE, adesea cu proiecții nerealiste și inconsecvențe. Majoritatea măsurilor se bazează pe programe UE în curs de desfășurare sau planificate, acționând mai degrabă

ca o compilație de intervenții preexistente decât ca o strategie națională coerentă. Mulți indicatori sunt legați doar indirect de prioritățile Deceniului Digital, diluând contribuțiile măsurilor. Întârzierile în implementare sunt răspândite, unele proiecte înregistrând progrese minime, iar raportarea centralizată și transparentă este insuficientă, ceea ce face dificilă evaluarea cuprinzătoare. Deși, pe alocuri, se înregistrează unele progrese, ritmul cumulativ și coerența reformelor riscă să fie inadecvate pentru a îndeplini obiectivele României în materie de competențe digitale pentru 2030.

4. Evaluarea deschiderii, incluziunii și transparenței

Deschiderea și transparența rămân la un nivel scăzut. Deși anunțurile privind programele și cererile de finanțare sunt publicate, întrucât toate măsurile se încadrează în programe finanțate de UE, raportarea progreselor continuă să reprezinte o provocare majoră. Există foarte puține date relevante disponibile cu privire la starea măsurilor în sine, dar și cu privire la modul în care măsurile vor sprijini realizarea obiectivelor generale ale priorității. Lacunele semnificative în materie de date subminează responsabilitatea, deoarece nu există informații actualizate, statisticile disponibile sunt

insuficiente, ratele de finalizare nu sunt raportate, iar defalcările pe gen sau pe regiuni nu sunt niciodată publicate. Această lipsă de transparență și incluziune slăbește atât responsabilitatea, cât și încrederea publicului în foaia de parcurs.

Rolul societății civile pe parcursul întregului proces, de la concepție până la monitorizare, este minim, existând puține dovezi ale unei implicări semnificative a părților interesate.

5. Concluzii privind evoluția

Este puțin probabil ca România să atingă obiectivul de 50% competențe digitale de bază sau obiectivul de 400.000 de specialiști în TIC până în 2030 fără a accelera semnificativ ritmul actual. În foaia de parcurs însăși se recunoaște necesitatea unor măsuri suplimentare pentru a stimula progresul în ceea ce privește ambele priorități, dar nu se oferă rapoarte concrete privind progresul înregistrat și nici analize ale măsurilor. Deși unele inițiative au un impact potențial, amploarea și caracterul lor incluziv rămân limitate, iar progresul global s-ar putea dovedi insuficient chiar și pentru atingerea obiectivelor naționale.

6. Recomandări

Consolidarea măsurilor de sprijin pentru populația generală și pentru grupurile identificate ca având competențe digitale de bază limitate până în 2030.

Crearea unui tablou de bord al competențelor la nivel național pentru monitorizarea cuprinzătoare a formării digitale și acordarea de prioritate urmăririi grupurilor-cheie de beneficiari identificați ca fiind vulnerabili la neîndeplinirea obiectivelor de 50% și 80% privind competențele digitale de bază până în 2030.

Extinderea inițiativelor de digitalizare la scară largă în școli, biblioteci, învățământul profesional tehnic, sectorul privat și programele de învățare pe tot parcursul vieții.

Stabilirea de legături clare și explicite între fiecare măsură și obiectivele digitale generale ale foii de parcurs.

Corelarea digitalizării serviciilor publice din sectorul public, sănătate, muncă și protecție socială cu accesul centrat pe cetățeni și asigurarea furnizării de date relevante privind utilizarea acestor instrumente digitale.

Oficializarea parteneriatelor cu organizațiile societății civile, bibliotecile, autoritățile publice și IMM-urile pentru a spori acoperirea, acordând o atenție specială zonelor rurale și defavorizate.

Asigurarea transparenței prin publicarea de date dezagregate și actualizate periodic pentru fiecare măsură prin intermediul unor tablouri de bord cu acces liber.

Instituționalizarea consultărilor structurate cu societatea civilă și cu părțile interesate relevante pentru a ghida etapele de implementare și a identifica domeniile în care acestea pot sprijini autoritățile publice.

Pilonul 2 – Transformarea digitală a întreprinderilor

1. Context și priorități

Cadrul UE pentru Deceniul Digital 2030 stabilește obiective ambițioase pentru prioritatea „Transformarea digitală a întreprinderilor”: până în 2030, 75% dintre întreprinderi ar trebui să adopte cloud computing, IA și big data; 90% dintre IMM-uri ar trebui să atingă cel puțin un nivel de intensitate digitală de bază; iar Europa ar trebui să crească numărul de scale-up-uri și să finanțeze dublarea numărului de întreprinderi „unicorn” din UE. **Foia de parcurs a României stabilește, ca și în cazul priorității „Competențe digitale”, obiective mai modeste:** 40% dintre întreprinderi să utilizeze cloud computing, 10% să utilizeze IA, 15% să utilizeze big data. În plus, fostul Minister al Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, actualul Minister al Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului (MEDAT), a inclus în plan ca 75% dintre IMM-uri să atingă intensitatea digitală de bază și să se creeze un ecosistem de inovare cu 5.000 de IMM-uri inovatoare și digitale, 4 întreprinderi „unicorn” și 2% din PIB să provină din inovare.

În prezent, România se situează sub media UE în toate domeniile digitale cheie descrise mai sus. Conform foii de parcurs, serviciile cloud sunt utilizate de doar 11% dintre întreprinderi (media UE: 34%). Adoptarea inteligenței artificiale în rândul IMM-urilor este de doar 1% (media UE: 8%). Utilizarea Big Data în rândul IMM-urilor românești se situează la 5% (media UE: 14%). În cele din urmă, 53% dintre IMM-uri au un nivel de bază de intensitate digitală (media UE: 69%). Raportul DESI 2025 indică doar creșteri minore pentru IA (3,1%) și adoptarea cloudului (15,5% în 2024, fără date disponibile pentru 2025). Cu toate acestea, aceste cifre continuă să fie extrem de eterogene, așa cum este și cazul utilizării analizei de date, care se situează la 21,9% în 2024, comparativ cu 5% menționat în scenariul de referință inițial al foii de parcurs și 15% ca obiectiv pentru 2030.

Pentru a-și atinge obiectivele cheie, România a propus doar patru măsuri la nivel național, concepute pentru a fi coordonate de MEDAT și care includ: o platformă online pentru eliberarea licențelor de afaceri, digitalizarea arhivei electronice a ministerului și două scheme de finanțare, *Start-Up Nation* și programul *Femei Antreprenoare*, finanțate din bugetul de stat. Este de remarcat absența oricărei referiri la politici fiscale favorabile digitalizării în cadrul planului.

Celelalte măsuri sunt luate la nivel regional, implementate prin agențiile de dezvoltare regională, descrise în linii generale. Deși majoritatea măsurilor se concentrează pe digitalizarea afacerilor, de la sprijin pentru angajați, achiziții de hardware, scheme de finanțare până la crearea de platforme digitale colaborative, multe proiecte se suprapun cu alte priorități, cum ar fi programele de formare digitală pentru studenți sau populația generală, finanțarea serviciilor educaționale digitale pentru autoritățile publice etc. Acest lucru evidențiază încă o dată inconsecvențele interne ale foii de parcurs: majoritatea „măsurilor” sunt,

de fapt, proiecte independente, nu este foarte clar cum se corelează și cum contribuie acestea la obiectivele mai largi și la combinația dintre priorități.

Deși eforturile de descentralizare de la nivelul agențiilor regionale ar putea să îmbunătățească teoretic acoperirea și orientarea, în raport nu se explică în ce manieră se vor corela aceste măsuri fragmentate pentru a îndeplini obiectivele generale ale foii de parcurs. Eficacitatea acestora depinde de o coordonare puternică, de transparență și de incluziune, elemente care în prezent sunt slabe sau absente. Măsurile naționale sunt prea generale și abordează doar parțial obiectivele digitale ale UE. **În mod crucial, mai multe domenii cheie, precum adoptarea IA, a big data și a cloud computing-ului, sunt complet ignorate și nu beneficiază de măsuri specifice.**

2. Evaluarea alinierii și a eficacității

Măsurile României prezintă un nivel de aliniere scăzut spre mediu la prioritățile UE, obiectivele naționale rămânând cu mult sub valorile de referință ale UE. Măsurile sunt descrise în termeni generali, concentrându-se pe sprijinirea digitalizării întreprinderilor, deși nu se specifică în mod clar modul în care vor promova adoptarea serviciilor cloud, a inteligenței artificiale sau a big data, prioritățile cheie ale planului. Aceasta creează discrepanțe între foia de parcurs națională, care stabilește obiective specifice, în ciuda abordării lor mai puțin ambițioase, și măsurile în sine, care se bazează în mare măsură pe scheme de finanțare generice sau programe care promovează digitalizarea în general. **Aceste scheme pot contribui la digitalizarea generală, dar par orientate în principal către competențele digitale de bază, în special către obiectivul foii de parcurs naționale ca 75% din IMM-uri să atingă un nivel de bază de intensitate digitală.**

Majoritatea măsurilor, provenite din diverse surse de finanțare ale UE, alocă resurse pentru digitalizarea întreprinderilor și abordează în mod insuficient adoptarea tehnologiilor cloud, AI sau big data. Măsurile la nivel regional, care constituie coloana vertebrală a acestei priorități, oferă multiple oportunități de finanțare, însă nu dispun de rezultate sau indicatori măsurabili definiți, ceea ce face dificilă evaluarea impactului lor real. În concluzie, deși abordarea României se aliniază într-o oarecare măsură priorităților UE, obiectivele sale relativ modeste, dependența de finanțare fragmentată și accentul limitat pe adoptarea tehnologiilor avansate slăbesc semnificativ puterea și credibilitatea generală a măsurilor.

3. Evaluarea punerii în aplicare

Există o decuplare clară între planificarea și implementarea măsurilor pentru digitalizarea întreprinderilor. Platforme precum Ghișeul unic de Contact pentru licențe/autorizații/certificări (inclus în Măsura 1) și platforma IMM Mentor (Măsura 2) par să fie

operaționale, dar există puține dovezi privind adoptarea lor sau dacă au simplificat în mod semnificativ procesele IMM-urilor, având astfel un impact asupra obiectivelor digitale generale. Start-Up Nation (Măsura 3) și Programul Femeia Antreprenor (Măsura 4) au semnat contracte și au alocat inițial bugete, dar noile cereri de propuneri sunt în prezent suspendate din cauza deficitului de finanțare, fără a fi comunicate planuri clare de reluare. În plus, modul în care aceste scheme de finanțare sprijină chiar și obiectivele digitale ale IMM-urilor rămâne descris în mod foarte vag, fără a mai menționa lipsa oricăror mențiuni privind adoptarea tehnologiilor avansate.

Deși s-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește proiectele regionale, aceste măsuri sunt lipsite, în general, de obiective clare sau angajamente măsurabile în direcția obiectivelor digitale ale UE. Există câteva exemple pozitive, cum ar fi proiectele în cadrul cărora IMM-urile au primit finanțare prin cereri de propuneri privind transformarea digitală, iar EDIH-DIZ a oferit formare și sprijin pentru peste 180 de întreprinderi. Cu toate acestea, multe inițiative mai ample axate pe infrastructură sau competențe digitale generale au fost probabil concepute fără un accent puternic pe digitalizare, abordând în schimb obiective generale de sprijinire a întreprinderilor, inovare și dezvoltare regională. Această secțiune a Foi de parcurs a României pentru Deceniul Digital este deosebit de confuză, deoarece enumeră doar inițiative regionale, multe dintre ele suprapunându-se cu alte măsuri și având grupuri țintă largi (inclusiv populația generală sau studenții), fără a clarifica modul în care aceste activități contribuie la obiectivele naționale sau când sunt așteptate rezultatele.

4. Evaluarea deschiderii, incluziunii și transparenței

În ceea ce privește transparența, deși anunțurile publice și listele de atribuire sunt disponibile, deoarece măsurile planului sunt, în general, cereri finanțate de UE sau din alte surse de finanțare naționale, lipsesc date privind adoptarea efectivă a tehnologiilor cheie, cum ar fi cloud, IA și big data. **În ceea ce privește incluziunea,** programele destinate femeilor antreprenoare, start-up-urilor și EDIH-urilor regionale au potențialul de a diminua anumite decalaje, dar planul nu reușește să furnizeze date generale relevante privind obiectivul sau să abordeze indicatorii de diversitate și disparitățile dintre zonele urbane și rurale. În ceea ce privește deschiderea, există puține indicii privind o implicare publică care să depășească cadrul restrictiv stabilit pentru întreaga foaie de parcurs.

5. Concluzii privind evoluția

Obiectivele naționale modeste și lipsa unei monitorizări axate pe adoptare înseamnă că România riscă să nu îndeplinească obiectivele UE pentru 2030. Abordarea actuală pare să acorde prioritate schemelor generale de finanțare pentru digitalizarea întreprinderilor, neglijând abordarea indicatorilor sectoriali specifici din cadrul acestei priorități, în special IA, big data și cloud computing. Atât proiectele naționale, precum și cele regionale, în ciuda potențialului lor de a promova digitalizarea în general, sunt descrise în termeni generali și par să nu aibă legătură cu obiectivele specifice ale Deceniului Digital al UE.

6. Recomandări

Evaluarea și îmbunătățirea obiectivelor naționale pentru a se alinia mai bine la valorile de referință ale UE.

Rafinarea și detalierea descrierilor măsurilor naționale și regionale în vederea creșterii coerenței și a alinierii specifice la obiectivele digitale stabilite de UE.

Schimbarea abordării de la simpla semnare a contractelor către obținerea de rezultate măsurabile în adoptarea tehnologiei de către întreprinderi, în special în ceea ce privește cloud computing, IA și big data.

Includerea adoptării tehnologiilor cloud, IA, big data

și a securității cibernetice în programele de finanțare destinate întreprinderilor, mai degrabă decât în măsurile generale de digitalizare.

Oferirea de stimulente specifice pentru a încuraja întreprinderile să adopte tehnologii digitale avansate.

Asigurarea transparenței prin publicarea unor indicatori de performanță dezagregați și actualizați periodic prin intermediul unor tablouri de bord cu acces liber la nivel național și regional.

Oficializarea parteneriatelor și consultărilor structurate cu societatea civilă, întreprinderile și alte părți interesate pentru a ghida punerea în aplicare și monitorizarea datelor.

Pilonul 3 – Digitalizarea serviciilor publice

1. Context și priorități

Deceniul Digital 2030 al UE stabilește obiective ambițioase: servicii publice esențiale 100% disponibile online, accesul universal al cetățenilor la identitatea digitală și accesul universal la dosarele medicale online. Disponibilitatea serviciilor publice digitale este singura categorie din cadrul acestui obiectiv în care România urmărește alinierea completă la obiectivele UE. România nu a definit încă obiectivele pentru 2030 nici pentru e-sănătate, nici pentru identitatea digitală. În ceea ce privește identitatea digitală, una dintre măsurile planificate include eliberarea de cărți de identitate electronice pentru cel puțin 4,5 milioane de cetățeni până la sfârșitul anului 2024 și pentru un total de 8,5 milioane până la jumătatea anului 2026. [Memorandumul național pentru aprobarea Planului Național de Acțiune include o acoperire de 100% privind e-ID](#), dar obiectivul nu este inclus în foaia de parcurs sau în rapoartele anuale ale Comisiei. În ceea ce privește e-sănătatea, [DESI 2025 raportează o rată de acoperire de 75,1% în România, o creștere bruscă față de 58,6% în 2024](#). Deși acest lucru sugerează un progres rapid, cifra pare greu de corelat cu datele disponibile public.

România a rămas în urmă în ceea ce privește e-guvernarea din cauza sprijinului politic redus, a sistemelor fragmentate, a interoperabilității limitate și a gradului redus de utilizare de către utilizatori. Măsurile naționale actuale, finanțate în mare parte în cadrul PNRR sau al CFM 2021-2027, includ infrastructura cloud a guvernului, migrarea aplicațiilor către cloud, lansarea sistemului național de identitate digitală (ROeID), platforme de e-sănătate, hub-uri de interoperabilitate, Portalul Digital Unic (PCUE) și inițiative regionale de transformare digitală. Există puține proiecte în afara programelor UE în curs de desfășurare, unele inițiative întârziate datând chiar din perioada de finanțare 2014-2020.

2. Evaluarea alinierii și a eficacității

Măsurile României prezintă un nivel de aliniere scăzut-spre-mediu la obiectivele digitale ale UE, concentrându-se pe infrastructura bazată pe cloud, platformele destinate cetățenilor și digitalizarea sectorială (e-sănătate, e-ID, servicii pentru politici de medii etc). Cu toate acestea, în cadrul acestei categorii, România a stabilit un obiectiv concret doar pentru una dintre cele trei priorități ale UE. Pentru serviciile publice digitale, a fost stabilit un obiectiv de 100%; pentru eID, un obiectiv numeric este inclus într-o măsură specifică (eliberarea de cărți de identitate electronice); însă pentru e-sănătate nu a fost definit niciun obiectiv. În cazul acestuia din urmă, provocarea nu constă doar în existența unei platforme, ci și în asigurarea utilizabilității, a actualizării în timp util și a accesului real pentru cetățeni, însă dovezi sunt puține și este neclar cum va funcționa procesul. O lacună similară există și în cazul singurei ținte declarate, accesul 100% la serviciile publice digitale. Deși

infrastructura guvernamentală cloud și ROeID oferă o bază solidă pentru furnizarea de servicii securizate, ambele înregistrează întâzieri critice și se confruntă cu aceleași provocări în ceea ce privește utilizabilitatea, care pot afecta și capacitățile de care dispun.

Unele dintre măsurile propuse nu au prevăzute bugete sau termene specifice, finalizarea lor fiind vag prelungită până în 2030. De exemplu, Măsura 28: *Optimizarea disponibilității online a serviciilor publice digitale* este mai degrabă un act legislativ care stabilește standarde pentru simplificarea birocrăției, fără alți indicatori sau bugete prevăzute. În mod similar, Măsura 27: *Sprijinirea transformării digitale a serviciilor publice la nivel regional* enumeră pur și simplu diverse proiecte regionale care sunt deja incluse în programele de finanțare ale UE.

În ciuda introducerii Măsurii 23: *Operaționalizarea Observatorului Transformării Digitale* pentru colectarea sistematică de date în vederea orientării transformării digitale și a asigurării conformității Planului cu obiectivele Deceniului Digital, nu există date publice disponibile care să confirme existența acestui instrument de monitorizare, ceea ce face ca angajamentul lor de a urmări progresele înregistrate să fie complet lipsit de conținut.

3. Evaluarea punerii în aplicare

Implementarea foii de parcurs a României pentru digitalizarea serviciilor publice reflectă un mix de progrese și un impact neuniform. Deși măsurile sunt în vigoare, implementarea lor rămâne la un stadiu incipient sau intermediar, cu o aliniere slabă la prioritățile Deceniului Digital al UE, o dependență excesivă de programele preexistente concepute inițial pentru alte obiective, o adoptare și o vizibilitate limitate, indicatori parțiali și indirecti, întâzieri în implementare și o monitorizare centralizată insuficientă, toate acestea subminând impactul, transparența și capacitatea părților interesate de a urmări progresele.

Mai multe măsuri demonstrează anumite realizări, cum ar fi lansarea Măsurii 17: *Implementarea infrastructurii de cloud guvernamentală*, care a fost finalizată în 2024, deși nu există informații disponibile publicului cu privire la modul în care aceasta este utilizată sau integrată în serviciile destinate cetățenilor. Măsura 20: *Carte de identitate electronică și semnătură digitală calificată* a furnizat peste 320.000 de cărți de identitate până în august 2025; cu toate acestea, obiectivul pentru 2026 este de peste 4 milioane, iar având în vedere rata actuală de distribuție, acesta nu va fi atins.

Punerea în aplicare este constant îngreunată de mai multe provocări structurale și operaționale. Multe măsuri, inclusiv măsura 21: Centrul de interoperabilitate, măsura 23: Observatorul transformării digitale și măsura 27: Inițiativele regionale de servicii publice, nu dispun de date privind punerea în aplicare, ceea ce face dificilă evaluarea impactului real asupra cetățenilor

sau asupra utilizării serviciilor. Alte inițiative, cum ar fi Măsura 18: Dezvoltarea cloud-ului și migrarea în cloud sau Măsura 28: Optimizarea disponibilității online a serviciilor publice digitale, se concentrează în principal pe crearea infrastructurii sau codificarea cerințelor de reglementare, mai degrabă decât pe o inițiativă care să crească direct accesul la serviciile publice. Drept urmare, legătura dintre aceste proiecte și obiectivul Deceniului Digital de a asigura o disponibilitate online de 100% a serviciilor este adesea indirectă.

În plus, așa cum se întâmplă în toate categoriile din foaia de parcurs, dependența puternică de programele de finanțare preexistente ale UE estompează atribuirea clară a rezultatelor unor obiective naționale specifice. Obiectivele care se suprapun și guvernanta fragmentată accentuează această provocare, numeroase măsuri abordând teme similare (interoperabilitate, dezvoltarea platformelor sau identitatea digitală a cetățenilor) fără o coordonare sau o aliniere clară în raport cu obiectivele digitale ale UE. Adoptarea și utilizabilitatea rămân limitate pentru majoritatea proiectelor, iar întârzierile în respectarea termenelor ridică îngrijorări cu privire la faptul că progresul cumulativ ar putea fi insuficient pentru atingerea obiectivelor pentru 2030. Absența unei monitorizări centralizate și dezagregate complică și mai mult evaluarea, lăsând părțile interesate fără o imagine clară asupra adoptării, eficienței sau rezultatelor.

4. Evaluarea deschiderii, incluziunii și transparenței

Deschiderea și transparența rămân în continuare limitate. Deși, asemenea tuturor priorităților, anunțurile privind programele și cererile de finanțare sunt publicate, în principal datorită dependenței lor de finanțarea UE, raportarea progreselor rămâne inadecvată. În majoritatea cazurilor, măsurile raportează exclusiv activitățile de implementare, cum ar fi achizițiile de hardware sau înființarea de furnizori de servicii, omițând indicatorii de utilizare necesari pentru a evalua contribuția reală a acestora la obiectivele de digitalizare. Acest lucru duce la lacune substanțiale în date: informațiile publice privind situația măsurilor, alinierea acestora la obiectivele generale și ratele de finalizare sunt insuficiente sau inexistente.

De asemenea, procesul prin care au fost concepute măsurile rămâne opac. Acestea par să fi fost elaborate în mare parte la nivel guvernamental sau

interministerial, cu o implicare foarte limitată a cetățenilor. Acest lucru este deosebit de problematic, deoarece aceste măsuri sunt destinate utilizării directe de către cetățeni. Crearea unei platforme este insuficientă dacă aceasta nu este accesibilă, ușor de utilizat și capabilă să asigure un acces real și fiabil. Unele date publice sunt disponibile pentru măsurile privind eID și cloud-ul guvernamental, dar lipsesc în mare parte informațiile defalcate detaliate. În ceea ce privește e-sănătatea, nu sunt accesibile deloc date privind adoptarea de către public. Această lipsă de transparență face dificilă evaluarea progreselor, a gradului de utilizare și a impactului real al măsurilor.

În consecință, o deficiență majoră rămâne faptul că toate proiectele sunt evaluate numai în funcție de disponibilitatea lor (adică platformele existente), omițându-se datele privind utilizabilitatea și impactul. Există o deficiență sistemică în raportarea indicatorilor precum ratele de utilizare, cifrele privind adoptarea sau satisfacția cetățenilor, ceea ce face ca perspectiva experienței utilizatorului și a accesibilității, esențială pentru măsurarea cu precizie a impactului în lumea reală, să fie complet absentă.

5. Concluzii privind evoluția

România se confruntă cu un decalaj semnificativ în adoptarea infrastructurii digitale esențiale, inclusiv eID, e-sănătate și alte servicii publice digitale. Deși au fost dezvoltate unele platforme fundamentale, procesul general pare fragmentat și gestionat cu reținere. Absența obiectivelor naționale și lipsa unei monitorizări eficiente înseamnă că țara riscă să nu îndeplinească obiectivele digitale ale UE pentru 2030. Pentru a realiza impactul dorit, toate aceste platforme trebuie să respecte principiile de proiectare centrate pe utilizator, oferind interfețe intuitive și accesibile. Angajamentul față de un design ușor de utilizat nu este doar o preferință tehnică; este esențial pentru a stimula rate ridicate de adoptare de către cetățeni și pentru a se asigura că serviciile digitale sunt nu numai funcționale, ci și utilizate în mod activ și eficient de către public. Fără această concentrare, nici chiar o infrastructură digitală bine finanțată nu va reuși să reducă decalajul digital.

România ar putea să îndeplinească doar parțial aceste obiective, în special cele legate de e-sănătate, sau ar putea raporta că a creat platformele până în 2030, însă fără vreun impact real, deoarece navigarea pe acestea va fi dificilă pentru populația generală.

6. Recomandări

Clarificarea obiectivelor, calendarului, responsabilităților și indicatorilor de performanță măsurabili pentru toate obiectivele digitale ale UE.

Clarificarea modului în care măsurile și proiectele conexe sprijină prioritățile UE pentru 2030.

Acordarea priorității datelor publice privind integrarea sistemelor de e-sănătate, eID și a serviciilor digitale, precum și publicarea statisticilor de utilizare.

Publicarea de tablouri de bord cu adoptarea în timp real și utilizarea serviciilor sistemelor de e-sănătate, eID și serviciilor digitale.

Îmbunătățirea design-ului centrat pe utilizator, a accesibilității și a interfețelor mobile și implicarea cetățenilor în cicluri de feedback pentru a stimula adoptarea și utilizarea.

Formalizarea parteneriatelor și consultărilor structurate cu societatea civilă și alte părți interesate pentru a ghida punerea în aplicare și monitorizarea datelor.

Pilonul 4 – Infrastructura

(infrastructuri digitale securizate și durabile)

1. Context și priorități

Deceniul Digital 2030 al UE stabilește obiective ambițioase pentru o infrastructură digitală sigură și durabilă: conectivitate gigabit universală, acoperire 5G completă în zonele populate, dublarea cotei UE din producția mondială de semiconductori, implementarea a 10.000 de noduri de calcul periferice neutre din punct de vedere climatic și dezvoltarea primului computer cu accelerare cuantică din Europa.

Angajamentele României sunt cu mult sub aceste valori de referință. Previiziunile operatorilor sugerează o acoperire 5G de numai 62%, până în 2030, cu mult sub obiectivul UE de 100%. România nu are capacitate de producție de semiconductori, bazându-se exclusiv pe inițiativa IPCEI-MECT, la care este parte. Se preconizează că numărul de noduri periferice va crește de la 2, în 2022, la 113, până în 2030, deși această cifră este menționată descriptiv în foaia de parcurs, mai degrabă ca obiectiv oficial. Nu există planuri privind tehnologiile cuantice.

Datele actuale privind infrastructura de rețea arată că România depășește semnificativ media UE în ceea ce privește conectivitatea fixă, cu o acoperire a rețelei fixe de foarte mare capacitate (VHCN) de 96% (față de 82,5% în UE) și o acoperire a rețelei de fibră optică până la locuințe (FTTP) de 95,7% (față de 69,2% în UE). Această cifră ridicată pentru FTTP se detaliază astfel: 70% fibră optică până la domiciliu (FTTH), 9,4% fibră optică până la clădire (FTTB) și 14,5% fibră optică până la bordură/nod (FTTC/FTTN). **Cu toate acestea, România este cu mult în urmă în ceea ce privește infrastructura mobilă,** acoperirea 5G totală fiind de numai 46% față de 94% în UE. În plus, există o deficiență notabilă în ceea ce privește nodurile periferice: estimarea pentru 2024 este de 11, față de 2, în 2022.

2. Evaluarea alinierii și a eficacității

Strategia digitală a României rămâne în mare parte nealinată la obiectivele prioritare privind Infrastructurile Digitale Securizate și Durabile, deoarece măsurile incluse în foaia de parcurs națională se concentrează aproape exclusiv pe un singur domeniu prioritar: Conectivitatea. Majoritatea acestor inițiative se limitează la măsuri pregătitoare, cum ar fi stabilirea tarifelor, adoptarea de reglementări sau pregătirea terenului pentru investiții viitoare, mai degrabă decât să asigure progrese concrete în direcția atingerii obiectivelor pentru 2030. Această abordare limitată lasă lacune importante în contribuția României la agenda mai amplă a UE privind transformarea digitală.

Un aspect critic constă în absența de măsuri care să vizeze infrastructura digitală avansată, cum ar fi edge computing, nodurile periferice sau semiconductorii, domenii care sunt esențiale pentru ambiția UE de a-și asigura competitivitatea tehnologică. Absența unor astfel de măsuri nu numai că subminează capacitatea

României de a se alinia la obiectivele europene, dar riscă și să adâncească decalajul digital dintre România și alte State Membre care avansează pe aceste fronturi.

Foaia de parcurs definește doar cinci măsuri principale în cadrul acestei priorități, toate axate fie pe extinderea 5G, fie pe îmbunătățirea accesului la rețea. Acestea includ:

- Reducerea tarifelor TEDIH pentru a îmbunătăți accesul la infrastructura fizică.
- Cartografierea rețelilor de foarte mare capacitate (VHCN) pentru a identifica zonele insuficient deservite.
- Asigurarea alocării eficiente a spectrului.
- Securizarea rețelilor 5G în conformitate cu liniile directe UE.
- Stabilirea standardelor tehnice pentru consolidarea rezilienței și scalabilității.

3. Evaluarea punerii în aplicare

Cele cinci măsuri naționale sunt implementate parțial sau integral, conform raportului Autorității Naționale de Administrare și Reglementare în Comunicații din România (ANCOM), dar se concentrează în principal pe etapele pregătitoare, cum ar fi stabilirea tarifelor și cartografierea rețelilor, care constituie o bază pentru investiții și proiecte viitoare și vine doar parțial în sprijinul obiectivelor privind infrastructurile digitale securizate și durabile pentru 2030. Noile frecvențe radio alocate prin proceduri competitive în 2021 și 2022 includ obligații de optimizare a acoperirii pentru 70% din populație până în 2029, asigurând viteze îmbunătățite de transfer de date mobile. S-au înregistrat progrese suplimentare prin actualizarea normelor privind infrastructura fizică și introducerea standardelor de securitate pentru rețelele 5G.

Cu toate acestea, aceste măsuri nu prezintă în ce fel va îndeplini România obiectivele mai largi ale UE pentru 2030. În primul rând, există o corelație slabă între măsurile adoptate și indicatorii prevăzuți în foaia de parcurs, cu excepția acoperirii rețelei. În al doilea rând, obiectivele în sine rămân limitate. Dincolo de acoperirea fixă, performanța spectrului mobil trenează, în timp ce nu există practic niciun fel de măsuri sau planuri pentru celelalte priorități strategice, în special pentru semiconductori.

4. Evaluarea deschiderii, incluziunii și transparenței

Deși măsurile formale privind foaia de parcurs sunt în vigoare și oferă un anumit nivel de transparență, procesul general rămâne slab în ceea ce privește incluziunea și consultarea publică. Incluziunea este și mai puțin dezvoltată. Inițiativele de implicare a publicului și de sensibilizare sunt rare și nu este clar în ce măsură societatea civilă și alte părți interesate sunt implicate în mod semnificativ în elaborarea sau monitorizarea

măsurilor. Mai mult decât atât, așa cum s-a subliniat anterior, măsurile în sine nu explică în mod clar modul în care vor contribui la atingerea obiectivelor naționale ale României sau la atingerea obiectivelor digitale mai largi ale UE. Fără mecanisme mai puternice de incluziune, responsabilitate și claritate, foaia de parcurs riscă să rămână un exercițiu de conformitate tehnică, în loc să servească drept strategie autentică pentru promovarea transformării digitale a României.

5. Concluzii privind evoluția

Absența unor obiective și ambiții naționale clare în ceea ce privește producția de semiconductori, nodurile periferice și adoptarea edge computing reprezintă provocări semnificative care, combinate cu lipsa inițiativelor în domeniul tehnologiilor cuantice sau al semicondutorilor, sugerează că România nu va reuși să îndeplinească ambițiile digitale ale UE pentru 2030. În plus, România continuă să rămână în urmă în ceea ce privește conectivitatea 5G, o problemă cheie care va perpetua și chiar va adânci decalajul digital. Asigurarea conectivității și a implementării tehnologiei 5G securizate rămân obstacole critice la nivel național.

6. Recomandări

Stabilirea unor termene clare și a unor cadre de monitorizare pentru alocarea spectrului și implementarea tehnologiei 5G securizate și explicarea modului în care acestea se încadrează în obiectivele digitale generale.

Definirea obiectivelor și măsurilor pentru producția de semiconductori, tehnologiile cuantice și nodurile de calcul periferice.

Creșterea ambițiilor privind toate prioritățile infrastructurii digitale și explicarea clară a modului în care fiecare măsură

contribuie la atingerea obiectivelor digitale mai largi la nivel național și la nivelul UE.

Prioritizarea zonelor rurale și defavorizate prin finanțare și stimulente specifice.

Impunerea obligației operatorilor de a raporta periodic progresele înregistrate în ceea ce privește implementarea.

Sporirea transparenței generale prin furnizarea de tablouri de bord actualizate periodic și ușor de utilizat pentru toate măsurile.

Recomandări

R1. Revizuirea și actualizarea foii de parcurs

România ar trebui să utilizeze etapa de referință din 2026 pentru a revizui și actualiza în mod oficial foaia de parcurs privind Deceniul Digital, în conformitate cu nevoile actuale de transformare ale țării și cu ambițiile pe termen lung. Revizuirea ar trebui să includă o evaluare intermediară a progreselor înregistrate până în prezent, urmată de ajustarea sau introducerea unor obiective naționale mai ambițioase, care să fie clar aliniate la obiectivele Deceniului Digital. Procesul ar trebui să se bazeze pe o structură de guvernare clară, coordonată sau susținută de Cancelaria Primului Ministru și de Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, urmând ca Autoritatea pentru Digitalizarea României să acționeze precum un coordonator operațional și să beneficieze de tot sprijinul politic necesar pentru a stabili și a atinge obiective mai ambițioase. Revizuirea foii de parcurs ar trebui să includă, de asemenea, apeluri deschise pentru contribuții publice, consultări tematice și publicarea de rezumate ale feedback-urilor, stabilind un model transparent și participativ pentru elaborarea politicilor digitale.

R2. Asigurarea coerenței și credibilității măsurilor

În cadrul viitoarei revizui, România ar trebui să înlocuiască actuala compilație de proiecte finanțate de UE cu o foaie de parcurs digitală națională autentică, care să abordeze în mod sistematic prioritățile Deceniului Digital. Deși inițiativele finanțate de UE sunt valoroase și necesare, acestea sunt proiecte individuale care nu pot, prin ele însele, să înlocuiască o strategie națională coerentă. România are nevoie de un cadru structurat, construit de sus în jos, începând cu obiective generale clare, urmate de măsuri bine definite, cu indicatori măsurabili și cu proiecte concepute în mod explicit pentru a promova aceste obiective.

Acest lucru poate fi realizat prin dezvoltarea unui cadru de planificare ierarhic care să coreleze obiectivele, măsurile, indicatorii și proiectele, asigurându-se că inițiativele finanțate de UE deservească în mod clar prioritățile digitale ale României. În mod ideal, toate proiectele digitale viitoare finanțate prin programe UE sau naționale ar trebui să includă obligatoriu o declarație de conformitate privind Deceniul Digital, în care să se prezinte modul în care fiecare proiect contribuie la atingerea obiectivelor pentru 2030.

R3. Introducerea unor etape intermediare și publicarea unei matrice de aliniere

Stabilirea unor obiective naționale clare, cu etape intermediare pentru 2027 și 2030 (acolo unde lipsesc) în cadrul fiecărui pilon al Deceniului Digital, adaptate provocărilor și oportunităților specifice României. Aceste obiective ar trebui să fie susținute prin indicatori măsurabili care să permită monitorizarea eficientă și evaluarea progreselor. Pentru a asigura coerența politicilor, să se elaboreze o matrice de aliniere care să conecteze fiecare pilon al Deceniului Digital cu strategiile, programele și instrumentele politice relevante, asigurându-se astfel un cadru clar pentru coordonare și responsabilitate.

R4. Îmbunătățirea capacității de implementare și asigurarea sprijinului politic

Clarificarea responsabilităților tuturor instituțiilor implicate și asigurarea faptului că acestea înțeleg pe deplin rolurile care le revin în cadrul Deceniului Digital. Consolidarea coordonării dintre aceste instituții, susținută prin resurse adecvate și printr-un angajament politic susținut din partea Secretariatului General al Guvernului și a Cămarilor Primului Ministru.

Este nevoie de desemnarea unor puncte focale clare în cadrul fiecărui minister de resort și agenție relevantă responsabilă cu colectarea și transmiterea datelor privind evoluția proiectelor către Autoritatea pentru Digitalizarea României. Aceste puncte focale privind Deceniul Digital ar trebui să fie numite prin ordin de ministru, asigurând continuitatea și responsabilitatea în raportare, monitorizare și coordonare. Un model standard de raportare și un calendar trimestrial fix de transmitere a rapoartelor pentru a sprijini coerența datelor și a permite ADR să mențină o imagine de ansamblu clară și actualizată a progreselor înregistrate în implementare, abordând lacunele de lungă durată observate în raportarea DESI și în monitorizarea actuală a foii de parcurs, sunt necesare.

Este nevoie de înființarea unor Unități de Transformare Digitală în cadrul ministerelor cheie responsabile de obiectivele Deceniului Digital 2030 și organizarea de revizui anuale ale evoluției, la nivel guvernamental și parlamentar, pentru a consolida responsabilitatea. Ar fi indicat să se livreze un raport semestrial privind stadiul foii de parcurs, care să fie prezentat în mod oficial și dezbătut în cadrul reuniunilor guvernamentale. Aceste măsuri vor asigura un nivel ridicat de responsabilitate politică și vor spori vizibilitatea progreselor înregistrate în implementarea Deceniului Digital.

R5. Instituționalizarea mecanismelor de responsabilitate pentru Autoritatea pentru Digitalizarea României.

Autoritatea pentru Digitalizarea României trebuie să definească, să își asume și să explice public responsabilitățile în coordonarea foii de parcurs a Deceniului Digital, inclusiv departamentele responsabile și mandatul său general. Aceasta ar trebui să facă publice responsabilitățile cheie în coordonarea, monitorizarea și publicarea datelor, să

asigure publicarea unui raport anual cuprinzător privind implementarea, în care să fie detaliate măsurile luate, progresul înregistrat în privința tuturor indicatorilor, metodologia de monitorizare și întârzierile sau riscurile identificate și să introducă un mecanism independent de audit sau de evaluare, la fiecare doi ani, pentru a evalua performanța coordonării și acuratețea datelor raportate.

R6. Înființarea unui Forum privind Deceniul Digital pentru a asigura transparența și coordonarea incluzivă

Crearea unui Forum privind Deceniul Digital care să beneficieze de un puternic sprijin politic, să reunească instituții guvernamentale, întreprinderi, mediul academic și societatea civilă, sub coordonarea Ministerului Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului și a Cămarilor Primului Ministru, ar putea fi benefică. Forumul ar urma să se ocupe de publicarea rapoartelor anuale de monitorizare care să rezume progresele înregistrate, să identifice blocajele și să propună soluții. Forumul poate să asigure reprezentarea nivelurilor regionale și locale și să acționeze ca un mecanism cheie pentru asigurarea transparenței, responsabilității și îmbunătățirii continue în implementarea foii de parcurs a României privind transformarea digitală.

R7. Consolidarea monitorizării și a transparenței

Un tablou de bord digital public ar putea să integreze toate măsurile, proiectele și indicatorii din foaia de parcurs, cu date dezagregate disponibile. Acest tablou de bord ar fi apoi conectat la API-uri de date deschise, permițând cercetătorilor, jurnaliștilor și organizațiilor civice să analizeze implementarea în timp real. Instituțiile care contribuie la foaia de parcurs pot actualiza progresele trimestrial, asigurându-se astfel continuitatea și coerența monitorizării.

R8. Prioritizarea transformării digitale centrate pe cetățeni

Toate eforturile de digitalizare, care acoperă competențele, întreprinderile, infrastructura și serviciile publice, trebuie concepute având în centrul atenției cetățenii și întreprinderile: accesibile, ușor de utilizat, adaptate dispozitivelor mobile și axate pe nevoile practice, mai degrabă decât pe cerințe pur administrative sau tehnice. Este nevoie de implementarea unor teste pilot și colectarea de date privind utilizarea și stabilirea de mecanisme de feedback pentru toate sistemele majore, punând aceste informații la dispoziția publicului pentru a informa cu privire la îmbunătățirile în curs. Se recomandă publicarea de date privind adoptarea măsurilor, gradul de satisfacție și crearea unui mecanism național permanent de feedback pentru cetățeni și întreprinderi.

Autori

Alexandru Damian

Alexandru este director de program la CRPE și are experiență relevantă în domeniul bunei guvernări, administrației publice și activismului civic. Alexandru a absolvit științele politice la Universitatea din București și are un masterat în științe politice de la Universitatea Liberă de la Bruxelles.

Doriana Gheorghe

Doriana Gheorghe este studentă în anul întâi la masteratul în Guvernare internațională și diplomatie la Școala de Afaceri Internaționale de la Paris (Sciences Po Paris). Interesele sale academice și profesionale se află la intersecția dintre politicile digitale și cele ecologice, pe care le consideră forța motrice a viitorului Uniunii Europene. La CRPE, a contribuit la mai multe proiecte axate pe inițiativele ecologice ale UE și participarea civică.

Peer review

Radu Puchiu

Radu Puchiu este pasionat de tehnologie și expert recunoscut în transformarea digitală și politici publice, cu peste 10 ani de experiență în sectorul public din România. Fost Secretar de Stat în Cancelaria Primului Ministru, responsabil cu coordonarea strategiilor și politicilor publice la centrul guvernului între 2012 și 2017, Radu a fost Coordonatorul Național al aderării României la OCDE și punctul național de contact pentru Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă, reprezentând România în Comitetul Director al OGP la nivel internațional.

Anexa [aici](#)

Prezentul raport face parte din EmpowerDIGI: Conștientizare digitală pentru toți, care se desfășoară în perioada 15 mai - 15 noiembrie. Acest proiect beneficiază de finanțare din partea Serviciului European de Acțiune pentru Cetățeni (ECAS) în cadrul proiectului EURECA 2025, care este cofinanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate sunt însă ale autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat opiniile Uniunii Europene sau ale ECAS. Nici Uniunea Europeană, nici ECAS nu pot fi trase la răspundere pentru acestea.

Co-funded by
the European Union